

"O temsilâtı nûr-u iman ile tefekkür edenin nûr-u imanı inkişaf eder, kuvvet bulur. Küfür zulmetiyle ve tenkit hırsıyla bakanın da, zulmeti ziyadeleşir ve gözü kör olur. Çünkü nazarîdir, bedîhi değildir." izah eder misiniz?

"O temsilâtı nûr-u iman ile tefekkür edenin nûr-u imanı inkişaf eder, kuvvet bulur. Küfür zulmetiyle ve tenkit hırsıyla bakanın da, zulmeti ziyadeleşir ve gözü kör olur. Çünkü nazarîdir, bedîhi değildir."(1)

Nazari: Akla kapı açıp iradeyi elden almayacak derecedeki delillere verilen bir isimdir. Yani Allah, hem kainatta hem de Kur'an'da getirmiş olduğu delilleri öyle bir şekilde dizayn etmiş ki, ne akla kapalı ne de iradeyi teslim mecbur edecek kadar açık bir şekildedir.

İnsanların bir kısmı kainata ve Kur'an'a iman ve hidayet dikkati ve nazarı ile baktığı zaman, elmas ve zümrütler değerinde deliller ile donatılmıştır, her bir zerresi ve harfinde bin mucize tezahür ediyor. Aynı kainat ve Kur'an'a dalalet ve küfür nazarı ve dikkatsizliği ile bakıldığı zaman kuru ve çorak bir arazi gibi duruyor, hiçbir yerinde ve köşesinde hakkaniyetine dair bir ispat bulamıyor. İşte kainat ve Kur'an'daki delillerin nazari olması bu manadır.

Bedihi: Akli ve iradeyi teslim mecbur edecek derecede delilin açık ve zorlayıcı olmasıdır ki, Allah imtihan gereği kainat ve Kur'an'ı böyle bir açıklıkta ve zorlayıcılıkta deliller ile dizayn etmemiştir. Yani insan kendi hür iradesi ile hakkı ve batılı ayırt edip, kendi tercih ve kemalatını ortaya koyabilmesi için deliller bedihi değil nazari tanzim edilmiştir.

(1) bk. [İşârâtü'l-İcâz, Bakara Sûresi, 26 ve 27. ayetlerin tefsiri.](#)